

ГОДИШНИК НА СОФИЙСКИЯ УНИВЕРСИТЕТ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“

ИСТОРИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТ

Том 105, 2020

ANNUAL OF SOFIA UNIVERSITY “ST. KLIMENT OHRIDSKI”

FACULTY OF HISTORY

Volume 105, 2020

THRACICA ET PROTOBULGARICA

КРЪГЛА МАСА ПО ПОВОД 120 ГОДИНИ ОТ РОЖДЕНИЕТО
НА ПРОФ. ВЕСЕЛИН БЕШЕВЛИЕВ

ЙОАННА БЕНЧЕВА

Исторически факултет

Joanna Bencheva. THRACICA ET PROTOBULGARICA. ROUND TABLE ON THE OCCASION OF 120 YEARS SINCE THE BIRTH OF PROFESSOR VESELIN BEŠEVĽIEV

The conference „Thracica et protobulgarica. Round table on the occasion of 120 years since the birth of Professor Veselin Beševliev“ was held on 6th November 2020. The papers presented and the following discussion confirmed and clarified some of Professor Beševliev’s ideas on the reading of the first Bulgarian inscriptions, the origin of the first Bulgarians and their role in the cultural life of the First Bulgarian Empire, the rule of Khan Krum and others. The contribution of the famous Bulgarian scholar to the development of historical geography in Bulgaria was also noted. It became apparent that Professor Beševliev’s research continues to be a solid basis for the study of our past, epigraphy, onomastics and historical geography.

Keywords: Veselin Beševliev; round table; Thracica et protobulgarica.

През 2020 г. се навършиха 120 години от рождението на проф. Веселин Бешевлиев (1900 – 1992) – утвърден и признат учен в областта на хуманитаристиката. Неговите проучвания по различни проблеми от историята, филологията, епиграфиката, археологията, ономастиката и историческата география не са загубили високата си научна стойност. Широка известност в академичните среди имат изследванията му, посветени на първобългарските надписи, преиздавани многократно у нас и в чужбина. Преводите му на антични и визан-

тийски автори, като Есхил, Еврипид, Софокъл, Аристофан, Йорданес, Теофан, патриарх Никифор, са ценени и днес.

На 6 ноември 2020 г. в електронната платформа meet.nasledstvo.bg се проведе Кръгла маса под надслов „**Thracica et protobulgarica. Кръгла маса по повод 120 години от рождението на проф. Веселин Бешевлиев**“. Тя бе подготвена в рамките на ръководения от гл. ас. д-р Йоанна Бенчева проект на Историческия факултет, с финансиране от Фонд „Научни изследвания“ при Софийския университет „Св. Климент Охридски“ по договор № 80-10-8/18.03.2020 г.

Кръглата маса бе открита от доц. д-р Мира Маркова, декан на Историческия факултет, и проф. д-р Румяна Прешленова, директор на Института за балканистика с Център по тракология „Проф. Александър Фол“ (ИБЦТ) при Българската академия на науките (БАН). В работата ѝ се включиха учени от Историческия факултет, Философския факултет и Факултета по класически и нови филологии, Центъра за славяно-византийски проучвания (ЦСВП) „Проф. Иван Дуйчев“ при Софийския университет (СУ) „Св. Климент Охридски“, Института за балканистика с Център по тракология „Проф. Александър Фол“ и Института за исторически изследвания при БАН, Югозападния университет (ЮЗУ) „Неофит Рилски“ в Благоевград, докторанти и студенти.

Докладите бяха разделени в две секции. Първата беше посветена на личността и делото на проф. В. Бешевлиев. В нея бяха представени четири научни съобщения. Гл. ас. д-р Александра Миланова от Института по балканистика с Център по тракология „Проф. Александър Фол“ при БАН запозна участниците в конференцията с екипа и начина, по който е подготвена „Виртуална изложба на ИБЦТ по случай 120 години от рождението на чл.-кор. д-р Веселин Бешевлиев“, която участниците в Кръглата маса имаха възможност да видят¹.

Доц. д-р Снежана Ракова от ЮЗУ „Неофит Рилски“ и Боян Бешевлиев от ИБЦТ при БАН представиха доклада си, посветен на „Веселин Бешевлиев и работата му в Института по балканистика“. Основен акцент в проучването им, опиращо се на документи от личните архиви на проф. В. Бешевлиев и проф. Василка Тъпкова-Заимова, бе основаването на секцията „Етногенезис на балканските народи и историческа география“ и началото на историко-географските проучвания в новооткрития през 1964 г. Институт за балканистика при БАН.

Гл. ас. д-р Мария Полимирова и гл. ас. д-р Светозар Ангелов от ЦСВП „Проф. Иван Дуйчев“ при СУ „Св. Климент Охридски“ участваха в работата на Кръглата маса с презентация, посветена на „Библиотеката и дигиталният архив на проф. В. Бешевлиев в ЦСВП „Проф. Иван Дуйчев“. Двамата автори за първи път представиха фотоси от научната експедиция до Света гора през 1943 г., заснети от проф. Бешевлиев и запазени в личния му фотоархив, дарен на ЦСВП „Проф. Иван Дуйчев“.

---

¹ Виртуалната изложба е достъпна на следния адрес: <https://www.youtube.com/watch?v=XsGCMiw3mm8> (декември 2020 г.)

Гл. ас. д-р Йоанна Бенчева (СУ „Св. Климент Охридски“) се включи с доклад на тема „За необходимостта от издаването на нова биобиблиография на проф. Веселин Бешевлиев“. Съобщението представи публикуваната в хода на проекта нова книга на Й. Бенчева „Веселин Бешевлиев. Биобиблиография“ (София, УИ „Св. Климент Охридски“, 2020. 82 с., ISBN 978-954-07-5055-2; редактор е проф. Ивайла Попова).

Втората секция на Кръглата маса бе под надслов „Protobulgarica“. В представените доклади и в последвалата ги дискусия бяха потвърдени и прецизирани някои от тезите на проф. Бешевлиев за разчитането на първобългарските надписи, за произхода на първобългарите, за ролята им в културния живот на Първата българска държава, за управлението на хан Крум и др.

Първият доклад бе на проф. д-р Милияна Каймакамова от СУ „Св. Климент Охридски“. Той бе посветен на „Приносът на проф. Веселин Бешевлиев за проучването на културния живот в Българското ханство до средата на IX век“. Акцентът на доклада попадна върху ролята на първобългарските надписи като основен извор за културния живот на Българското ханство.

Проф. д.н.к. Цветелин Степанов от СУ „Св. Климент Охридски“ представи доклад на тема „Между Сцила и Харибда: проф. Веселин Бешевлиев и някои аспекти на ранната българска етногенеза“. В него бе разгледан въпросът тюркско-алтайски или индоирански е произходът на първобългарите, разнородната им езикова и етническа същност, както и за разночетенията и превода на титута на българския владетел от първата половина на IX в.

Научното съобщение, което представи гл. ас. д-р Деница Петрова от Института за исторически изследвания при БАН, бе посветено на „Проучванията на В. Бешевлиев върху византийските извори за управлението на хан Крум“. В него авторката коментира някои от публикациите на проф. Бешевлиев, свързани с управлението на хан Крум, които насочват вниманието към непознати или малко известни летописни съчинения.

В своя доклад гл. ас. Николай Шаранков от СУ „Св. Климент Охридски“, озаглавен „Бележки и допълнения към няколко първобългарски надписа“, прецизира някои от възприетите интерпретации на епиграфски паметници, сред които и на известния Хамбарлийски надпис.

Кръглата маса, посветена на 120-годишнината от рождението на проф. Веселин Бешевлиев, бе закрыта от неговия син Боян Бешевлиев.